

'Quickscan natuurtoets Rembrandthal, Almelo'

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets Rembrandthal, Almelo'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 10144

Status: Eindrapport

Datum: 30 juni 2010

Auteur: Ing. M.G. (Mark) Hoksberg

Veldonderzoek: Ing. M.G. (Mark) Hoksberg

Eindredactie: Ir. A.B. Goutbeek

Opdrachtgever: Gemeente Almelo

Contactpersoon: Dhr. R. Hogt

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2010)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Hoksberg, M.G. (2010). 'Quickscan natuurtoets Rembrandthal, Almelo'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 10-144. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid.....	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Nota Ruimte.....	3
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	4
3.1	Methode.....	4
3.2	Flora	4
3.3	Zoogdieren	4
3.4	Broedvogels.....	6
3.5	Overige soorten	6
4	Geraadpleegde bronnen.....	7

Bijlagen

I	Wettelijk kader
---	-------	-----------------

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Almelo (contactpersoon dhr. R. Hogt) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de voorgenomen herontwikkeling van de Rembrandthal aan de Rembrandtlaan te Almelo. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en het vigerend gebiedsgericht natuurbeleid. Het onderzoek is gebaseerd op één veldbezoek in juli en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Het plangebied maakt geen deel uit van een gebied dat is beschermd krachtens de Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur of ander gebiedsgericht natuurbeleid. Er zijn ook geen uitstralende effecten op zulke gebieden aan de orde.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied bestaat uit een sporthal met kantine en kleedkamers, parkeerplaatsen, verhardingen en een grasstrook. Er is geen beplanting of permanent oppervlaktewater aanwezig.

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In het plangebied zijn geen beschermde of bedreigde planten aangetroffen of te verwachten;
- Er zijn in het plangebied potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Het gaat hier alleen om mogelijke paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen achter de boeiboorden van de kleedkamers;
- Er is geen sprake van verblijfplaatsen van vleermuizen in spouwruimte of bomen, onmisbare vliegroutes of foerageergebied;
- In het plangebied zijn alleen algemene en laag beschermde landzoogdieren te verwachten als Huispitsmuis en Mol. Er zijn geen aanwijzingen voor het voorkomen van de middelhoog beschermde Steenmarter (FFW tabel 2). Andere juridisch zwaarder beschermde soorten zoals Steenmarter worden op basis van biotoopkenmerken niet verwacht;
- Aangezien struiken, bomen en holten in bebouwing ontbreken worden geen broedende vogels in het plangebied verwacht;
- Aanwezigheid van vissen en voortplanting van amfibieën is uitgesloten wegens het ontbreken van oppervlaktewater. Ook overwintering van amfibieën is niet te verwachten gezien de afwezigheid van beplanting en strooisel;
- Er zijn geen geschikte habitats voor beschermde reptielen of ongewervelden.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Als de Rembrandthal gesloopt wordt kan schade aan paarverblijfplaatsen van de beschermde Gewone dwergvleermuis niet op voorhand worden uitgesloten. Daarom dient in de nazomer voorafgaand aan de sloop gericht vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd, zodat duidelijk wordt of en zo ja in welke mate vleermuizen het onderzoeksgebied gebruiken;
- Andere ontheffingsplichtige soorten zijn niet aangetroffen. Het aanvragen van een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is voor andere zoogdieren, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden niet aan de orde.

1 Inleiding

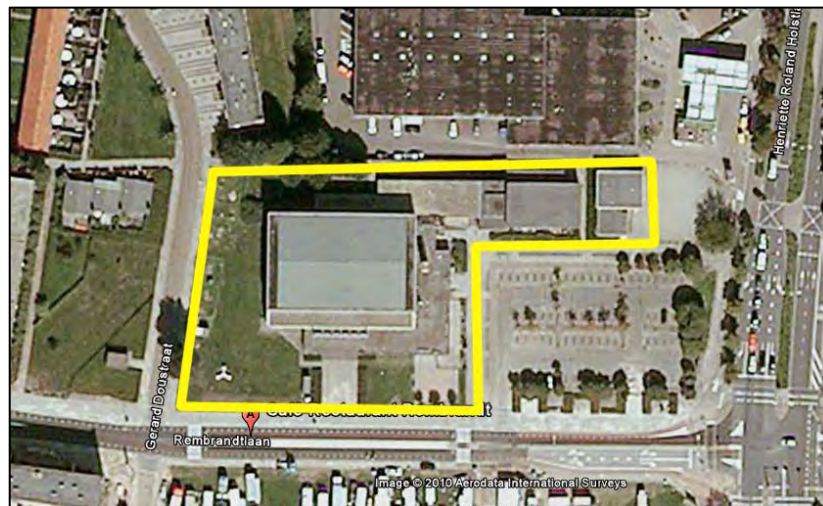
1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Almelo (contactpersoon dhr. R. Hogt) heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde herontwikkeling van de Rembrandthal aan de Rembrandtlaan in Almelo.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Op het perceel op de hoek van de Gerard Doustraat en de Rembrandtlaan zijn een sporthal met kantine en kleedkamers aanwezig. Er is geen opgaande beplanting of permanent oppervlaktewater aanwezig. Men is voornemens het pand te slopen en op deze locatie nieuwbouw te plegen.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (gele lijn) weergegeven op een luchtfoto. (Bron: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4; Geraadpleegde bronnen).

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsbescherming uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om eventueel tot een ontheffingsverlening in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen.

2 Gebiedsgericht natuurbeleid

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - tezamen Natura 2000-gebieden genoemd - en Beschermde Natuurmonumenten (Ministerie van LNV 2009).

In de directe nabijheid van de onderzoekslocatie bevinden zich geen Natura 2000-gebieden of Beschermde Natuurmonumenten. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft het Wierdense veld op circa negen kilometer ten oosten van het plangebied. De Engbertsdijksvenen op meer dan tien kilometer afstand is het dichtstbijzijnde Beschermde Natuurmonument. Gezien de grote afstand en de barrièrewerking door tussenliggende bebouwing en infrastructuur zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten niet aan de orde.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gerealiseerd en worden ondermeer ganzengebied en weidevogelgebied aangewezen.

EHS

De EHS kent een specifieke bescherming. Ingrepen die de wezenlijke kenmerken of waarden ervan aantasten worden niet toegestaan (het 'Nee, tenzij regime'). Zowel ingrepen in bossen en natuurgebieden als ingrepen in de omgeving van deze gebieden dienen beoordeeld te worden op mogelijke schadelijke effecten. De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de EHS. Het dichtstbijzijnde als zodanig aangemerkte gebied betreft een complex van bossen en houtwallen op meer dan 5,5 kilometer ten zuiden van het plangebied. Omdat het plangebied geen deel uitmaakt van de EHS is directe aantasting zoals areaalverlies niet aan de orde. Op basis van de afstand en tussenliggende barrières is aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden niet aan de orde.

Natuur buiten de EHS

Het plangebied ligt in de bebouwde kom. Er is geen sprake van aantasting van gebieden met specifieke natuurwaarden, zoals weidevogelbeheer- of ganzengebieden.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 11 mei 2010 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten) die ontheffingsplichtig zijn. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie 'geraadpleegde bronnen') en 'expert judgement', een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage I.

3.2 Flora

Het onderzoeksgebied is grotendeels bebouwd. Aan de noordzijde van de hal is sprake van een grasveldje. Er zijn geen bomen of struiken aanwezig. De aangetroffen soortensamenstelling in het grasveld bestaat uit algemene soorten als Gewone paardenbloem, Kleine veldkers en Ruw beemdgras. Tussen de tegels groeien nog soorten als Canadese fijnstraal, Straatgras, Liggend vetmuur en Herderstasje.

Beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst zijn niet aangetroffen en worden gezien de terreingesteldheid ook niet in het plangebied verwacht. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Flora- en faunawet is zodoende voor flora niet aan de orde.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten.

Er zijn geen bomen in het plangebied waarin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Er zijn ook geen openingen aangetroffen die naar de spouwruiimte leiden, zodat verblijfplaatsen van groepen vleermuizen (zoals kraamkolonies) niet aan de orde zijn. Wel zijn mogelijk paarverblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten achter de boeiboorden die rondom de kleedkamers zijn aangebracht. Het gaat naar verwachting om hooguit enkele exemplaren van een algemene soort als Gewone dwergvleermuis. Geadviseerd wordt om hier nader onderzoek naar uit te voeren in de daarvoor geëigende periode.

In het voorjaar van 2009 is onder andere door de Gegevensautoriteit Natuur en het ministerie van LNV (bevoegd gezag voor de Flora- en faunawet) een zogenaamd 'vleermuisprotocol' opgesteld met richtlijnen voor vleermuisonderzoek¹. Dit protocol is in maart 2010 bijgewerkt. Het protocol wordt gebruikt om te toetsen of afdoende en zorgvuldig onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd. Het protocol stelt dat in principe voor elke functie die een locatie kan hebben voor vleermuizen op twee momenten onderzoek dient te worden uitgevoerd.

In voorliggende situatie is ingeschat dat de locatie mogelijk de functie van paarverblijfplaats kan hebben.

Volgens het protocol is het zodoende noodzakelijk om minimaal twee (nachtelijke) bezoeken uit te voeren aan het onderzoeksgebied:

- Paarverblijfplaatsen (Gewone dwergvleermuis): half augustus- 1 oktober → 2 bezoeken met minimale tussentijd van 14 dagen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foeragegebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Mogelijk maken lokaal voorkomende vleermuizen gebruik van de Rembrandthal als oriëntatiepunt tijdens verplaatsingen. In de nabije omgeving van het plangebied zijn echter tal van lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van beplanting en bebouwing die als alternatief kunnen dienen. Van schade aan een onmisbare vliegroute kan zodoende geen sprake zijn.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Door de aanwezigheid van bomen(rijen) en oppervlaktewater wordt het plangebied mogelijk als foerageergebied gebruikt door enkele vleermuissoorten. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Er wordt verwacht dat slechts een beperkt aantal vleermuizen gebruik zal maken van het plangebied om te foerageren. Het plangebied zal echter ook met de nieuwe inrichting geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen kunnen blijven vormen zodat er zodoende geen sprake is van aantasting van onmisbaar foerageergebied.

Overige zoogdieren

Binnen het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van de laag beschermde zoogdiersoorten Huisspitsmuis en Mol te verwachten. Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat hiervoor een vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ingrepen.

In de bebouwde kom van Almelo zijn veel waarnemingen bekend van de middelhoog beschermde Steenmarter (FFW tabel 2). Er is daarom speciale aandacht uitgegaan naar mogelijke toegangsroutes tot het gebouw voor Steenmarters en bijbehorende nagelssporen. Het gaat echter steeds om loodrechte muren zodat toegang lastig is voor deze dieren. Genoemde nagelssporen zijn bovendien niet aangetroffen. Zodoende zijn geen vaste verblijfplaatsen van Steenmarter te verwachten. Andere juridisch zwaarder beschermde zoogdieren worden op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

¹ Zie bijvoorbeeld:
<http://www.binnenlandsbestuur.nl/nieuws/2009/03/wereldprimeur-het-vleermuisprotocol.111744.lynxk>

Schade aan de aanwezige algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door graafwerkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.4 Broedvogels

Het moment van het veldbezoek in mei valt in het einde van de broedperiode van de meeste vogels. Toch is op basis van terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement een uitspraak te doen over de mogelijke soortensamenstelling.

In augustus 2009 is door het Ministerie van LNV de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' uitgebracht, waarin voor een aantal kwetsbare vogelsoorten is aangegeven welke nestplaatsen en hun functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dergelijke soorten zijn echter niet aangetroffen, en er zijn ook geen geschikte broedplaatsen voor deze soorten aangetroffen. Zodoende worden geen vogels met een jaarrond beschermde nestplaats in het plangebied verwacht. Aangezien holten in de bebouwing en bomen en struiken niet aanwezig zijn worden ook andere vogelsoorten niet broedend verwacht.

3.5 Overige soorten

In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig en aanwezigheid van vissen en voortplanting van amfibieën is zodoende uitgesloten. Ook overwintering van amfibieën is niet te verwachten gezien de afwezigheid van beplanting en strooisel.

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens, kan worden geconcludeerd dat er geen reptielen en beschermde amfibieën, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden aanwezig en te verwachten zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

- Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve & R. Zollinger (1999). De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Dienst Landelijk Gebied (2008). Aanpassing m.b.t. vogels in Handreiking Flora- en faunawet (concept).
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Nöllert A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Overijssel. Omgevingsvisie Overijssel. (<http://provincie.overijssel.nl>)
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet (Ffwet) zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten (bijvoorbeeld het verstoren, beschadigen of vernielen van nesten, voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen) in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader).

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www.mininv.nl 'Onderwerpen Natuur'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.